

Petra Hůlová
Nejvyšší karta

Argo

Petra Hůlová
Nejvyšší karta

Grafická úprava a sazba Čumlivski & Horváth
Odpovědná redaktorka Alena Pokorná.
Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo, Milíčova 13, 130 00
Praha 3, argo@argo.cz, www.argo.cz, roku 2023
jako svou 5135. publikaci.

Tisk PB Tisk
Vydání první.

ISBN 978-80-257-4032-3

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod
KOSMAS

sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice
tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387
e-mail: odbyt@kosmas.cz
www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v přátelském
internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

Dlouho mi trvalo, než jsem pochopila fantomatický život literárního provozu. Ony způsoby žádání o podporu, která je navázána na jinou, obvykle v podobě grantu pro samotné nakladatelství nebo na zaplacení překladatele. Bez podpory českého státu překlady českých knih v zahraničí v podstatě nevycházejí. Zapisuji si do diáře předběžný termín oné polské akce k devítistému výročí narození autora Kosmovy kroniky, jehož polský původ byl po letech sporů nedávno definitivně akceptován většinou českých historiků. Myslím rovněž na onu sympatickou Egypťanku s aktivistickou minulostí, která se před pár lety ozvala mé agentce. Nabízela průměrnou sumu za práva na jeden z mých románů, jež slíbila vydat v „kultovním nezávislém káhirském vydavatelství specializujícím se na kvalitní současnou zahraniční prózu“. Znělo to skoro tak naléhavě jako životopis oné nakladatelky-aktivistky za lidská práva, který jsem si našla na internetu. Vystudovaná manažerka, posléze zaměstnaná v káhirském Telecomu, se ve třiceti letech rozhodla dát svému životu smysl a založila malé nakladatelství s kavárnou, která funguje jako místo setkávání káhirské bohémy. Jenže když jsem si pár dní poté hledala na webu ministerstva kultury informace ke stipendiím, rozklikla jsem omylem tabulku „překlady české prózy podpořené v roce 2018“, kde hned nahoře stálo její jméno. Podle tabulky dostala v roce 2018 peníze na překlad mé knihy ve výši naprosto neodpovídající obvyklým překladatelským honorářům. Odkup mých práv byl pouze formální. Skutečný zájem o vydání mého textu nikdy neexistoval, román nikdy nevyšel. Na druhou stranu, pokud by peníze odkloněné z českého

ministerstva kultury financovaly káhírskou alternativní scénu, proč ne.

Stojím před třídou svých studentů a studentek. Visí mi na rtech. Obhlížím je a ani jeden z nich není na mobilu. Zaujmout je natolik, aby ho odložili, dokáže nejspolehlivěji nějaká okrajová mimoliterární záležitost, jako například eskapády psa Mouly Pavla Juráčka (poté, co jim vysvětlím, o koho šlo) či jisté pasáže z jeho deníků, kde popisuje svou metodu recyklace cigaret z vajglů či uvádí recept na mnichovské pálivé topinky. Na druhou stranu třídičný cyklus o undergroundu, který jsem pro studenty měsíc připravovala, a k návštěvě semináře přiměla dokonce i několik z dosud žijících legend, zůstal absolutně bez odezvy. Můj předpoklad, že protikomunistická revolta mých hostů by mohla rezonovat s tou dnešní mých studentů, se ukázal jako mylný. David ho přímo označil za „trestuhodně naivní“.

„Starý pravičáky ti rovnou vypískaj,“ řekl mi, zatímco jsem se připravovala na seminář.

„Kdy naposledy jsi slyšela o tom, že by v Čechách studenti masově proti něčemu protestovali?“

„To myslíš vážně?“ Vyprávím Davidovi o tom, že mezi akcemi Juditiny party, která je pouze jednou z buněk, je často pouhých 24 hodin. Žijí mýtem Palachovy pochodně, jen prý zatím nikdo z nich nesebral dostatečnou odvahu k „absolutnímu činu“, řekla mi Judita. Celá ta věc mě pochopitelně děsí a doufám, že to dceru přejde, ačkoli vím, že něco takového patří k životní fázi lidí, k jejichž typu jsem sama dřív neměla daleko.

David na mě čeká před univerzitou. U zábradlí se baví s plnoštíhlou brunetou, která na mém semináři sedává v druhé řadě. Mávne na mě a pak se otočí zpátky k ní. Studentka, která se, jak si vzápětí vybavím, jmenuje Edita, mě slušně pozdraví a pokračuje ve vášnivém rozhovoru s Davidem. Stoupnu si opodál a začtu se do textů, které mi studenti dnes odevzdali.

„Vzhledem k vašim politickým názorům jsem nevěděla, jestli jste konec té knihy nemyslel pouze satiricky,“ slyším říkat Editu, která se dosud na mých hodinách nijak neprojevovala.

„Realita dílo obvykle zdaleka předčí,“ říká David. „Zvlášť dnes. Navíc zkratky, které používám, jsou vždy jen stylistické. Jestli vás zajímá opravdová literární satira, tak bych vám raději doporučil Boccaccia.“

Edita odmítavě vrtí hlavou. Chce číst Davida Karla. Říká to zvýšeným, popuzeným hlasem. Pak zrudne a zakoktá se. Je mi jí líto.

„V Zemi nad nebem to celé dovádím spíš do poněkud absurdní polohy, nepřišlo vám?“ pokračuje David.

„Zemi nad nebem jsem nečetla.“

Edita opět zčervená. Koktá, že kniha není k sehnání.

„Mám doma ještě pár volných výtisků. Když knihu po přečtení darujete školní knihovně, tak mi ji ani nemusíte vracet.“

David se otočí na mě.

„Co si o tom myslíš?“

Radler autorům kompenzuje směšné honoráře závratným množstvím autorských výtisků, David má svých knih plnou předsíň, v podstatě neví, co s nimi.

Už jsme na odchodu, ale Edita stále na něco jako by čeká.

David po několika trapných vteřinách udělá pár kroků k ní, podá jí ruku a vrátí se ke mně. Vyzařuje kolem sebe silové pole, do něhož nelze vstoupit. Ohlédnu se po Editě. Stojí u zábradlí a upřeně se dívá naším směrem.

David promluví teprve za rohem. Svěřuje se, že na můj popud konečně odešel od nakladatele.

Kdokoli je lepší než Radler, co své autory smluvně tahá za nos, kašle na propagaci a celé to halí do blažeované mlhy jakési dobročinné charity. Jako kdyby Radler nežil z autorů, ale autoři z něj, a to na jeho úkor, řekla jsem Davidovi už před časem, a teď mě těší, že se podle toho zařídil.

Ono odpoledne s Davidem probíráme snad úplně všechno. Včetně jeho záseku na rozepsané knize, díky kterému se už měsíce potácí ode zdi ke zdi. S Marií prý o takových věcech zásadně nemluví, což samozřejmě generuje další problémy, a ještě než dorazíme k řece, dojde i nachystanou „skandální“ Irgeho vernisáž. Jsme s Davidem zajedno v tom, že ze slova skandální se u nás stal reklamní slogan ne dnes, ale nejméně už před dvaceti lety, a ve frontě před stánkem s údajně nejlepším kebabem v Praze se nemůžeme shodnout jen na tom, jestli to Irgeho štve, nezajímá, anebo s tím vědomě pracuje.

Sedíme na stejném místě jako po křtu Mimoszemských přítelkyň, jen na opačné straně řeky, a mlčky žvýkáme. David mi ubrouskem z brady setře česnekovou omáčku. Vzápětí mu na mobilu cinkne zpráva.

„Ptá se mě, kdy přijdu.“

Pozoruji místo na druhé straně řeky. Kdyby Marii zavolal, bylo by to rychlejší, myslím si, ale David místo toho cosi zbaběle vyfukává do mobilu. Po pár letech se většina vztahů, nehledě na cokoli, mění v tuhle dušenou válku. Marnost, kterou jsem kdysi sama zažila a od té doby na ni stačila téměř zapomenout. Zbyla úleva, že se mě to už netýká.

Můj bývalý muž byl inženýrem ekoprovozu domácích kotlů. Seznámili jsme se, když přišel propočítat dispozice pro družstevní kotel našeho činžáku. Byla jsem tehdy ve výboru družstva, tou dobou ještě nadšená aktivistka za komunitní život. Den, který jsme strávili tím, že jsme obcházeli byty, a lidé, které jsem do té doby potkávala jen zběžně na chodbě, nás k sobě zvali na kávu, při níž jsme je společně s mým budoucím manželem přesvědčovali o výhodnosti šetrného vytápění, byl nejhezčím dnem našeho vztahu. Když jsme si pak ten samý den večer u mě doma otevřeli víno, neměla jsem nejmenší pochybnost, že Vladimír je ten pravý. O měsíc později jsme se brali a deset

měsíců nato se narodila Judita. Od Ondřeje je starší jen o rok, byl to šok, když jsem zjistila, že jsem znova těhotná. Teď zpětně na to nahlížím tak, že bylo štěstí, že to s dětmi šlo tak rychle za sebou.

Naproti přes řeku sedí na svetru mladík s dívkou, stejně jako my tu noc po křtu, a podobně jako my tenkrát se o něčem vášnivě dohadují. Pak dívka do mladíka šťouchne a vzápětí ho od sebe odstrčí tak silně, že mladík div nepadne do řeky. Nepřestává ho odstrkovat, zatímco on se k ní pokouší přiblížit. Zkouší to opakovaně a pokaždé dostává košem. Vypadá to celé dost komicky. Vzpomenu si na moment, kdy jsem si jako školačka uvědomila, že mi kluci můžou ublížit. Kdy mi poprvé došlo, že jsou i jiné argumenty než slovní. Postupně jsme na to v tom věku přišly všechny a zařídily se podle toho.

David vzhledne od mobilu a podívá se na mě unavenýma očima.

„Prý by si s tebou ráda promluvila.“

„Marie?“

David přikývne.

„Myslí si, že mi promluvíš do duše.“

David mi pomáhá vstát, rukou mi oprašuje kalhoty.

Mladík s dívkou na druhé straně řeky jsou pryč. V próze, kterou právě píšu, by hlavní hrdinka vzápětí pochybovala o tom, zda tam ti dva vůbec kdy seděli. Sen je ten nejtrappnější narativní postup, myslím si cestou domů za dětmi. Myšlenky týkající se mé práce se kromě chvil s Davidem snažím omezovat na svou pracovnu. Jedině tak lze zvládnout i ten zbývající život, který, jak s oblibou říká můj syn Ondřej, beztak žádný nemám. Ondřejovi je šestnáct a všeobecně platí za spratka, ale jsem jeho matka, a tak věřím, že je to jen puberta. Když si na něj stěžuji před matkou, namítá, že hlavní je, že má Ondřej aspoň nějaký zájem. Po celém pokojíčku má rozložené komiksy, na kterých „pracuje“. Žádný z nich nikdy nedokončí, ale to jsem

mu řekla jen jednou. Hrubě se na mě obořil, že nic, co dělá, mi nikdy není dost dobré. Tvrdí to i má nejlepší přítelkyně Irena. Že mám na své děti nároky, které nikdy nebudou moct splnit. Nevím přesně, jaké nároky má na mysli, kromě požadavku, aby z nich nevyrostla hovada. Je pravda, že když jsem se Judity před pár měsíci, krátce předtím, než začala s těmi svými aktivitami, zeptala, co ji nejvíc baví, a ona odpověděla, že nakupovat, musela jsem se držet. Takže kdybych měla volit mezi tím, zda z mé dcery bude Palachova pochodeň, nebo konzumní blbka...

Letmý dotyk Davidovy ruky. Loučí se se mnou před domem.

Zvu ho nahoru k nám, ale nechce, že spěchá kvůli Marii.

„Ať se mi klidně ozve,“ říkám. „Vezmu ji ke Klaksonu.“

„Kam?“

„Takovej novej populární podnik.“

David to buď neslyší, nebo je mu to jedno.

„Budu vydávat u Oty. Dal jsem na tebe. Včera jsme si plácli.“

Mám z něj radost. Loučíme se pusou na tvář.

Jsem pro své děti jen odrazový můstek. Citrón, který vymačkají a vyhodí. Do jisté míry je to přirozené. Otázkou zůstává, jako vždy ve všem, ona míra. Nepochybují o tom, že u otce Judita zdaleka tolik nevyvádí, protože si netroufne.

Judita vykoukne ze dveří bytu těsně předtím, než zasunu klíč do zámku. Má perfektní sluch po mé matce.

Zatímco moje děti odrůstají, David má doma batole. Může být v mé tváři vepsané i tohle? Stovky

probdělých nocí, na něž zpětně vzpomínáme s nostalgii jen proto, že už skončily? David k synovi, jak tvrdil, zásadně nevstával.

Nestíhám. Už v předsíni mám před obličejem synův tablet, k tomu do mě Ondřej hučí něco k videu. Celý minulý týden se mnou prakticky nepromluvil, vlastně nevycházel ze svého pokoje, takže se snažím tu půlhodinu poctivě sdílet jeho svět, i když bych si s ním o něm raději povídala. Směju se navíc na úplně jiných místech než on, ale song o ufonském státu má něco do sebe, a nakonec i ta ekologická agitka. Dávno vím, že nabízet jim svůj svět je nesmysl. Když jsem dětem dřív zkoušela pouštět černobílé filmy, hned začaly ječet a v podstatě s tím na různých úrovních nikdy nepřestaly.

Judita Ondřejovi uprostřed pátého videa vytrhne tablet s tím, aby „bral ohledy na mámu“. Myslí to samozřejmě ironicky.

„Kdes byla?“ ptá se mě Ondřej.

„V práci.“

„To říkáš vždycky.“

„Pracuju pořád.“

„A říkáš tomu bejt na volný noze. Seš ten nejnehoráznější příklad toho, co to znamená dělat si svoje. Všichni si myslej, že máš mega času.“

Ondřej udělá kyselou grimasu.

„A nejhorší je, že ho ve skutečnosti máš. Můžeš se zařídit absolutně podle sebe, jenže nic takovýho neděláš. Říkáš tomu svému kumbálu pracovna, ale chodíš tam makat jak do kanclu.“

Ondřejova představa o dospělosti spočívá v tom, že člověk má hlavně dost času „na svoje věci“. Snažím se mu vysvětlit, že to tak není.

„Kecáš.“

Roste ve mně vztek.

„Tak dobře. Byla jsem u jednoho chlapa.“

Judita ztuhne.

„U chlapa? U jakýho chlapa, mami?“

Má dcera deklaruje intenzivní nechuť k mužům a zároveň s každým z nich flirtuje. Nejspíš nevědomě. Kdyby Judita byla malá dnes, místo o řidičích, policajtech, politicích a právnících bych jí důsledně vyprávěla o řidičkách, policajtkách, političkách a právníčkách, ale přesto by to dost možná nepomohlo. Někdy mám pocit, že něco z flirtování v Juditině výrazu zůstává, i když se baví se mnou. U mě to samé samozřejmě považuje za nevkusné. Logicky. Odporu k představě intimního života rodičů jsem se dosud nezbavila ani já. Má matka však na rozdíl ode mě už před lety přešla na „druhou stranu“, takže si není co představovat.

„Máma má svůj život, nech ji.“

Ondřej skáče Juditě na záda, svým obvyklým způsobem ji povalí na zem a „zneškodní“.

Říkám cosi zvýšeným hlasem, ale ignoruji mě.

Judita huhlá, že si beztak už dlouho myslela, že s Davidem Karlem něco mám. Prý že když ho doprovázela před náš dům, volala mu jeho žena.

„Koukala jsem mu přes rameno do displeje.“ Judita kope nohama, aby ji Ondřej nechal. „Bylo tam Marie a típnul to,“ ječí směrem ke mně a na bratra zároveň.

„Odkud víš, jak se jmenuje?“ Ondřej Juditu škrtí stejně, jako to dělával, když ještě chodili na základku. Judita sebou zuřivě mele.

„Že je to Marie? Že jo?“

Před botníkem se zouvám a v podřepu sleduji svůj vbočený palec. Boty, které si stahuji z oteklých nohou, budou mé poslední s úzkou špičkou. Za bolest mi elegance nestojí. Za nepohodlí ano, ale za bolest ne. Počítám, jak dlouho jsme jako národ během opatření žili převážně v teplácích a nepřišlo nám to. Teplákové soupravy byly retro nulek a do začátku dvacátých let je nosili v Čechách jen Rumuni a Ukrajinci. V polovině dvacítek dávají přednost pohodlí v podstatě všichni.

Vstávám od botníku a nad šuplíkem s čepicemi na mě ze zrcadla kouká cizí obličej.

Otův velkorysý byt klame zdáním. Vypadá jako stvořený k velkým společenským akcím. Přitom se tu nic takového až na výjimky neděje a na ony výjimky nejsem zvána, protože takovým večírkům kraluje Žofie. V posledních letech se beztak konají jen, když to „dovolí situace“.

Můj pocit, že se v těch prostorách schyluje k něčemu velkému, má co dělat jen s mou nadřazeností. Obří gauč je každopádně majestát.

Denní světlo dopadá v tom správném úhlu na dva velké oleje zesnulých českých malířů, jejichž cena se během posledních let zvýšila na zhruba trojnásobek. Když jsme s Otou začínali, visely všude kolem nich police s milióny cédéček. Teď jsou na jejich místě jen nenápadné reproduktory. Obrovská knihovna, která před pěti lety pokrývala celou jednu stěnu obývacího pokoje, je pryč. Zůstaly jen knihy z Otova nakladatelství. Police s nimi navíc působí jako pouhá architektonická dekorace. Oto drží prst na tepu doby i v tomhle.

Kdysi se konec velkých knihoven pokládal za průvodní jev konce literatury. Žádný nepřišel. Knihy se kupují a čtou dál. Fakt, že si z nich lidé doma nestaví egomaniakální pomníky na odiv návštěvám, by autoři těch nejlepších z nich jen přivítali, napadá mě těsně před sexem s Otou, ale nechávám si to pro sebe. Takové chvíle je v Otově věku lepší ničím nekomplikovat a napadá mě, že jedním z plusů ženy po padesátce je i fakt, že její poruchy vzrušivosti nejsou zdaleka tak zásadní a provozně je řeší lubrikační gel.

Ležím na Otově posteli netypicky na peřině a nahá. Dívám se do stropu nade mnou a spolu s ním se točím dokola. Trochu jsme to s Otou včera večer přehnali s alkoholem. Žofie s dětmi odjela už odpoledne na chalupu a vernisáž Irgeho výstavy, spleené z všelijakých hygienických pomůcek korunovaných nefalšovanými sovími křídly, pokračovala Otovým pozváním na drink pod záminkou, že spolu ještě musíme „doladit strategii propagace“, což je sousloví, které Oto používá před lidmi, když mi chce naznačit, že by se se mnou rád okamžitě vypařil.

Vytírám toastem z talíře zbytky oleje ze sušených rajčat, zatímco Oto se kus ode mě soustředěně obléká. Je krátkozraký, brýle má položené na malé komodě vedle věšáku s košilemi, pod nímž parkuje miniaturní SUV jeho nejmladšího syna. Když jsem byla mladá, hračky v bytech mých milenců mi naháněly hrůzu. Říkaly: tohle je podvod a celé je to jenom jako. S oním provizoriem jsem však byla až na výjimky dokonale srozuměná. Nikdo mi nemusel vykládat, kde je moje místo. Což neznamená, že bych se tomu tu a tam nebránila. De facto mi to ale přesně takhle vyhovovalo.

Co jsem nesnášela, byl klam. Když mi například volala Vágnerova manželka, aby mi řekla, že Vágner spí se mnou i s ní, zatímco on tvrdil, že se rozešli, pro mě to tím v tu ránu skončilo. Na Janovi jsem si vážila i toho, že mě nikdy nevodil za nos. Po pravdě mi řekl, jak to je a že se to nezmění. Později sice mluvil jinak, ale co vím, nikdy mi vysloveně nelhal. Až na chvíle, kdy se dušoval, že to musíme skončit, ale tomu dlouho ani jeden z nás nevěřil.

Otovo otlé nahé tělo mě dojímá. Ochablost, která přichází s věkem, má v sobě něco z měkkosti dítěte. Dřív jsme si to zopakovali klidně hned poté ještě jednou a někdy i třikrát za sebou. Když jsem byla vdaná, tak jsme spolu nespali. Zhruba na pět let se naše styky omezily na občasnou pracovní kávu, když se blížilo

vydání knihy, nebo na dvě lahve vína po křtu, ale jinak jsme si žili každý po svém. Ke starým zvykům jsme se vrátili krátce po mém rozvodu. Další pauzy vyplňovaly mé „lásky“. Když se zamiluji, všichni ostatní muži mě přestávají zajímat. Zato s Otou jsme často žertovali na konto jeho avantýr. Držel se pravidla jedné noci. Dobírala jsem si ho, že onu „jedinou noc“ dodržuje jen proto, aby mu to celé nepřerostlo přes hlavu, a Oto se bránil výčtem všeho, co je na mladých holkách už druhý den ráno nesnesitelné. „Všechno to, co je večer předtím tak okouzlující,“ tvrdil a já na to, že o tomhle můj bývalý muž věděl svoje. „Múzický typ“ mé osobnosti ho nejdřív absolutně uchvátil, postupné vystřízlivění se krylo s délkou našeho manželství.

Zvoní telefon. Sleduji Otova záda. Otáčí se směrem ke mně a omluvně krčí rameny. Nemám s tím problém. Taky беру důležité telefonáty kdykoli a tenhle je evidentně čistý byznys.

„Ano, náhodou je tu se mnou,“ slyším říkat Otou. „Zjistím, jak je na tom.“ Hlas v telefonu mi nabízí slušně placenou účast na festivalu, ale sedět na jedné akci s Kandou odmítám. Tak špatně na tom ještě nejsem.

„Myslel jsem, že nakladatelství budu dělat po revoluci maximálně rok dva,“ říká Oto z kuchyně. „Že než si dálkově dodělám školu, bokem vydám ještě pár knížek...“ Jakmile Oto začíná s tímhle, vím, že na něj jde podivná nostalgie, kterou jsem nikdy nepochopila. Jako by litoval, že dělá něco, v čem se dokázal prosadit a co ho baví, na úkor něčeho, o čem sám pořádně neví, co by to mohlo být. Jako by se fantomová bolest týkala i nesplněných a navíc nikdy nevyřčených přání. Nebo jen toho, že na to pustit se do čehokoli nového je v jistém věku definitivně pozdě?

Ležím na Otově posteli schoulená do embrya a pozoruji své faldy na břiše. Jsem štíhlá jako dřív, ale faldy se mi skládají jinak a propojují je příčné vrásky. V pozdějším věku je údajně k tomu, aby si člověk udržel váhu,